

РЕЦЕНЗИЯ

от доц.Анета Георгиева Янева-Дукова, доктор
върху дисертационен труд, представен за присъждане на образователната и
научна степен „Доктор” по научна специалност „Теория и методика на
физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на
лечебната физкултура)”

**на тема: „Жестомимична методология на технико-тактическата
подготовка по борба за глухи“**

Автор на дисертационния труд: Денислав Йорданов Чамишки

Научен ръководител: доц.Лъчезар Стефанов, доктор

1. Професионално развитие и обвързаност с темата на дисертационния труд.

Асистент Денислав Чамишки е трайно свързан със спорта борба от детско-юношеска възраст и до днес. Той изминава пътя от състезател до треньор, доказвайки задълбочените си интереси и отдаденост на този спорт през целия си житейски път. Денислав Чамишки е роден през 1977 г. и започва своята спортно-състезателна кариера като състезател по класическа борба. Многократен шампион на България и участник в националния отбор на страната. През 1998 година завършва бакалавърска степен треньор по борба и учител в НСА „В.Левски“, а след това и магистърска „Спорт за високи постижения“. От 2000 година е треньор в СК „Левски“, където израства като треньор и печели множество титли с различни възрастови групи от деца до юноши и мъже. През 2010 година печели конкурс за преподавател в Катедра „Борба и джудо“ при НСА „В.Левски“. Д.Чамишки продължава своята професионална треньорска дейност с отбора на Академията. От 2007 година г-н Чамишки е и помощник-треньор на националните отбори на България за кадети и юноши. От 2003 до днес Денислав Чамишки е треньор и на националния отбор по борба за глухи. В работата с глухи спортисти последователно стъпка след стъпка той въвежда научно-изследователския подход за подобряване на учебно-тренировъчния процес с цел високи спортни резултати. С отбора по борба за глухи той постига много високи спортни резултати на европейски, световни и Деафлимпийски игри като има завоювани над 30 медала, в т.ч. и титли. Опитът на ас.Денислав Чамишки в реалната спортно-състезателна практика с глухи състезатели по борба

предопределя неговите научно-приложни търсения за подобряване на механизмите на организационно-функционалната ефективност на комуникация между треньор и състезател. Натрупаният опитът в работа със състезатели със слухови увреждания от ас. Денислав Чамишки в реална професионална среда намират израз в представения за рецензиране дисертационен труд, чиято изследователска същност засяга неразработен аспект на проблема за усъвършенстване на учебно-тренировъчната и спортна-състезателна дейност с глухи състезатели по борба, а именно – създаване, усъвършенстване и прилагане на единна система за жестомимична комуникация, която да подобри и повиши ефективността на работа в реалните учебно-тренировъчни и спортно-състезателни условия. Според нас дисертационният труд на Денислав Чамишки е не само новаторски по съдържание и реализация, но има много висока научно-приложна стойност.

2. Административни документи, свързани с процедурата за защита на дисертационния труд.

Документите, доказващи процесуалната валидност на процедурата, са подготвени в съответствие с административните академични изисквания за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. методика на лечебната физкултура)“, професионално направление 7.6.

Приложени са три научни публикации, които са свързани с тематиката и отразяват изведените в научния труд основни теоретични и методически аспекти. Форматът на дисертацията и авторефератът, който синтезирано представя структурата и съдържанието на дисертационния труд, отговарят на изискванията за такъв род научни разработки.

3. Актуалност, методология, структура и съдържание на дисертационния труд.

Докторската дисертация на Денислав Чамишки е своевременно начало на научен подход към проблема за подобряване на комуникацията между треньор и състезател по борба, със слухови проблеми, за постигане на оптимални спортни резултати на най-високо равнище. Дисертационният труд е с научна и приложна значимост, което е принос в развитието на

комуникациите със спортисти с увреден слух и тяхната адаптация както в спорта така и в обществото като цяло.

Това е първият дисертационен труд целящ усъвършенстване на системата на учебно-тренировъчна и спортно-състезателна дейност при спортисти с увреден слух в класическата и свободна борба, чрез въвеждане на единна жестомимична система за технико-тактическа подготовка, която да прецизира както структурата и особеностите на техниката, така и възможностите за оптимизиране на учебно-тренировъчния процес при спортисти с увреждане на слуха.

В този смисъл, актуалността на разработената тема и приложният ѝ характер са вън от съмнение.

Структурирането на дисертацията е осъществено в съответствие с изискванията за такъв род разработки. Съдържа увод и пет глави. Глава първа - Литературен обзор с четири подзаглавия. Глава втора – цел и задачи на дисертацията. Глава трета - организация и методика изследването. Глава четвърта – Анализ на резултатите. Глава пета – изводи и препоръки.

Дисертационният труд е в обем от 139 страници, включително използваната литература и 10 страници приложена Анкетна карта на български, английски и руски език. Опагледен е с 30 таблици, 24 кинограми, 14 снимки, 14 фигури, 14 диаграми и 4 хистограми. Теоретичната постановка е разработена на основата анали на 103 специализирани източника, от които 73 на кирилица, 21 на латиница и 9 интернет сайта.

Още в увода дисертантът ни насочва към основната цел на труда.

Основно място в подзаглавие 1.на глава първа Глухота, общуване и спорт заема задълбочения анализ на причините за глухота, видове и степени глухота, както и някои проблеми при общуването. Посочени са и различните видове системи за обучение на глухи деца със съответните характеристики и техните силни страни и недостатъци, затрудняващи комуникацията и обучението.

В параграфи 1.2. и 1.3. е проследена хронологията на появата на жестомимичен език като средство и метод за обучение и комуникация с глухи деца. Направен е задълбочен обзор на различните системи за жестомимична комуникация, които се използват в специализираните училища за обучение на деца с увреден слух в Света и в България.

Проследено е много подробно появата и развитието на жестомимичната реч в исторически аспект.

Параграфи 1.4. , 1.5. и 1.6. насочва вниманието ни към спортната дейност на глухите хора по света и в България. Проследено е в детайли появата и развитието на международните спортни федерации за глухи, както и учредяването на спортна дейност за глухи в България. Първоначално спортът за глухи се развива от Съюза на глухите в България, а от 1993 от Спортната федерация на глухите в България. Основната цел на федерацията е насочване, координиране и организиране на спортни занимания за практикуване на различни видове спорт и изява в състезания от различен ранг от регионални, национални до световни и деафлимпикс игри. Постиженията на българските глухи спортисти започват още от първото им участие на игрите в Милано през 1997 и продължават и до днес, като най-значителни са в спорта борба – свободна и класическа, а спечелените медали са представени в таблица 1 на дисертационния труд.

Подраздел 1.2 на литературния обзор ни въвежда в специфичната терминология на спорта борба. Представена е подробно съвременната класификация на технико-тактическите елементи, с които се описват конкретни двигателни задачи и видове схватки .

В подраздел 1.3 Денислав Чамишки прави историческа ретроспекция на участието в български състезатели по борба глухи в международни състезания от различен ранг и постигнатите резултати. Представени са основните методически похвати при обучение и тренировка на глухи спортисти, както и използваните основни методи и средства в учебно-тренировъчната работа. На базата именно на обзора на проблемите и трудностите, възникващи в тренировъчния процес и състезателната дейност с глухи борци възниква практическата необходимост от създаване на единна система на технико-тактическа терминология на жестомимична комуникация. Първата част на дисертацията завършва логично с формулирана работна хипотеза.

В глава втора на дисертационния труд на ас. Денислав Чамишки са формулирани целта и произтичащите от нея осем изследователски задачи. Определени са предметът и обектът на изследването.

В отделна глава трета г-н Чамишки описва организацията и методиката на изследването. Посочен е инструментариумът за измерване и са използвани стандартни за подобен вид изследвания методи.

Следвайки логиката на изследвания проблем и търсейки решаване на поставените задачи в глава четвърта са представени експерименталните резултатите и интерпретацията им. В подраздел 4.1. г-н Чамишки представя анализ на получени данни от анкетно проучване на 22 треньори и състезатели, участвали в XXII летни Олимпийски игри за глухи през 2013 година в гр.София. В отговорите на анкетираните ясно личат трудностите при комуникиране между глухи състезатели по борба и техните треньори. В подраздел 4.2. е описана в детайли и отлично онагледена представената и експериментирана в практиката „Система за единна жестомимична комуникация“. Посочени са съответните синоними на технико-тактическите действия по борба и тяхното точно терминуване. Отличното онагледяване с фотоснимки и кинограми допълва извършената експериментална дейност и внася яснота, доказвайки реализацията на заложения експеримент. Емпирично установеното предимство на използване на жестомимични знаци за обяснения и напътствия за конкретни технико-тактически елементи доказано съкращава с 2 секунди времето за реакция при изпълнение на дадена хватка при глухи състезатели по борба, което е значим принос на дисертационното изследване на г-н Денислав Чамишки.

Предимството при прилагане на предложената новаторска система на жестомимическа комуникация е подкрепено със сериозни статистически аргументи, което се потвърждава и по време на състезания.

В анализа на резултатите от педагогическия експеримент 4.3.още веднъж се доказва голямата ефективност на предложената „Система за единна жестомимична комуникация“, която подобрява не само взаимодействието между треньор и състезател, но се отразява положително и в резултатите от състезанията. Това личи и от доброто представяне на българския национален отбор по борба – глухи на европейските и световни първенства през 2014 и 2015 години, където са извоювани над 20 медала.

В тази връзка направените в глава V Изводи и препоръки са коректни и добре оформени.

4. Заключение.

Представеният дисертационен труд на Денислав Чамишки е теоретично осмисляне на професионалния опит и експериментално доказване на нов подход в технико-тактическата подготовка на глухи спортисти чрез прилагането на единна система за жестомимична комуникация между

треньор и състезател, което според нас е принос в развитието на теорията и практиката на учебно-тренировъчната и състезателна дейност по борба не само с глухи спортисти. Системата от жестове може да бъде използвана и при чуващи, както и в международен мащаб.

Това ми дава основание с убеденост да предложа на Уважаемото научно жури да гласува „за“ присъждане на Денислав Йорданов Чамишки образователната и научна степен **ДОКТОР**.

18.03.2016 г.

Гр.София



Доц. Анета Янева, д-р